

hel. Viimaks tuli ommeti Antur ja — taskud raha täis! Tema oli advokadi viisil aisu tundud, et kaupmehel onu pärandusest 2500 rubla jada olli, mis ta wõlapäriad ka tema käest oleksid äraiskunud, kui seda oleksid kuulda saanud. Seda ähwardas nüüd advokat Antur väljakuulutada, kui ta mitte silmapilk wana inimeste raha ära ei maks. Seda tegi kaupmehes. Nüüd olli jälle rõõm maeas. Nad pakkusid poolt warandust advokadile, aga se aumäärt mees ei wõtnud mitte punast koppikut, waid ütles: „Edepidi oide ennast! Üksi Britjude ja teige mu usside eest, kes wähe kaupleja nimel teid petma tulewad.“

Inimene on iseenele õnne ja õnnetu sepp.*)

Se tähendamise sõna on jo ammust ajast Eesti rahwale teada. Ta on wanem kõiki nende näljaeitjaid. Mis ta aga tähendab, seal juures on meil palju mõtlemist. Se on küll tõsi: omast meelest ega wäest ei wõi meie midagi teha; aga se on ka nifama tõsi, et Jumal ei tõmba kedagi wastu tema tahtmist karmu pidi taewasse. Püha kiri ütleb: Mis inimene külvab, seda tema ka leiab; just sesama on ka se, mis siin pealkirjas seisab.

Kui laiskus, kaardi mängimine, kõrtsis käimine ja muud seugused ametid toofsid inimestele õnne, ja toidaks ausaste rahwast, siis oleksid ka need, kes kõige selle eest ennast oidwad, pärislambad oma rumalusjega, et naad seppisewad iseenele oma wagaduse ja ausa eluga õnnetu; aga waatke lord lastiste silmadega maailma laste ulka! Seal näete warsti, kuidas suurem ulk märja peaga alasli juures seisab ja ise oma õnnetu walmistab. Üks lastub, kuidas ta joomisega oma teenitud koppikat otja saab, aega wiidab ja terwist raiskab, et iseenele, naese ja laste wiletsus wõiks walmis saada; teine last-

sub jälle, kuidas ta maailma lusti ja wara otsides oma elupäewi pihuks taub, et igawesest õnnistusest wõiks lasti saada; kolmas laewab ligimesele suure waewaga sügawat auda ja kobe, kui aud walmis saab, on ta ise seal sees.

Sepärast oled sa, jober, kurja, Jumalakatmata elu ja tegude läbi oma südametunnistust ärataganud, oma inge rahu nagu wana rauda pihuks petanud, ja viimaks oma igawese elu äraautanud. Ole siis, wend, siin ja seal wiletsuse rauasittaga rahul. Ära laeba kellegi peale! Sina ise oled oma õnnetu sepp. Sina oled Jumala sõna ja südametunnistuse puruks tagunud, nüüd teeb äda ja wiletsus sinuga sedasama. Pole seal midagi imeks panna. Kõik on nenda, kui pidi olema, aga kõik oled sa ise seppistanud.

Waatame aga eneste ümber! Eks meie nifugused õnnetu seppi ei leia küll? Tööd ja orjust oma peatoitude eest panewad nemad raskeks; kot kaela panna ja kiriku ja mu uste ees kerjada, panewad sureks äbits; aga oma ligimest petta, peawad nemad kowäärt tarfufeks, ja wargus on neil üks kasulik näpputo, kui ta aga warjule jääb. „Nattuke waletada ja nattuke warastada, muidu ei sa inimene mitte läbi“, ütlewad nemad, ja ei mõtle mitte selle peale, et kui nad ka nattuke waletaks ja warastaks, siis oleks ta ikka wale ja wargus ja ühtekokku pat, ja pattu patt on igawene surm!

Mittu inimest lõwad ehk tapwad oma õnnetu ühe oobiga walmis. Üks kuri ehk üks äbemata temp esmalt — noh, küll siis teised järele tulewad! Mu ära, ea nime ära, rahu südametunnistuse ära, — mis sa nüüd enam wõlsid, muud kui lasse aga läia! Aga need õnnetu seppad ei ole mitte üksi meesterahwas; oh kui mittu tüttarlast ja naest taunwad naerdes ise oma õnnetu walmis, ja mõne lapsel aitawad wanemad weel lõõtsa tõmmata! Mõttelge selle ja selle peale, eks ole nenda,

*) On wõetud seft ramatust: Neljas Sõnumetooja 1851 aast.